

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

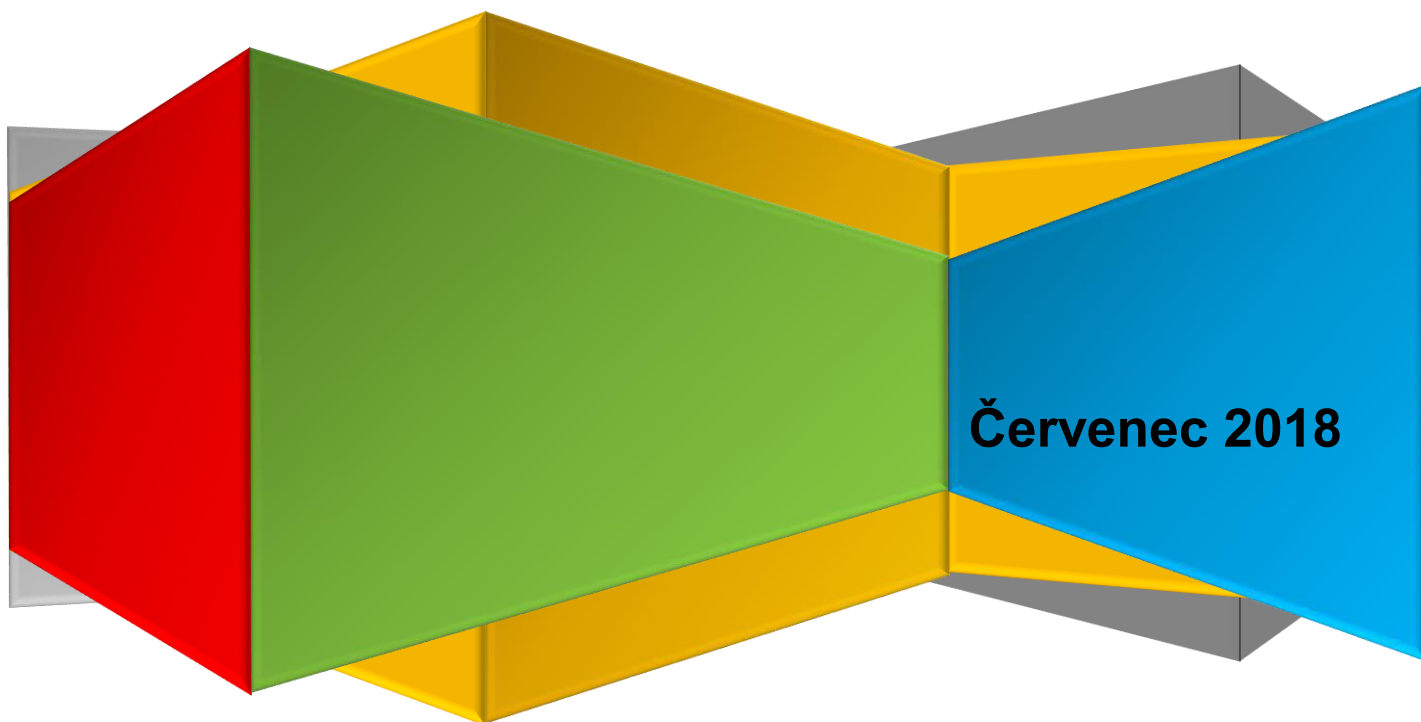
Agentura
pro sociální začleňování

Realizováno v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605.

Vstupní analýza města Jirkov

Závěrečná zpráva z výzkumného screeningu

Zpracovali: Mgr. Luboš Sál & Mgr. et Mgr. Radka Vepřková

Text neprošel jazykovou korekturou

Obsah

Seznam zkratk	3
Cíle vstupní analýzy	4
Metodologie výzkumu	4
Standardy výzkumné práce Agentury pro sociální začleňování	5
Základní terminologie	6
Agentura pro sociální začleňování	6
Sociální vyloučení	6
Deskripce sociálního vyloučení v Jirkově	8
Březeneč 255: sociálně vyloučený bytový dům	8
Nové Ervěnice: skupina sociálně vyloučených bytových domů	9
Sídliště Vinařice II: lokalita s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů	11
Historický kontext	12
Bezpečnost	13
Teplotní mapy kriminality v Jirkově	13
Subjektivní pocit bezpečí	14
Sociálně patologické jevy v Jirkově	15
Nástroje města v oblasti prevence kriminality	16
Opatření obecné povahy	17
Zadluženost	18
Zadluženost vůči městu	19
Zadluženost SVJ	19
Bydlení	20
Vlastnická struktura SVJ v sociálně vyloučených lokalitách	21
Nezaměstnanost	23
Faktory ovlivňující motivaci k zaměstnávání v Jirkově	24
Zdraví	25
Sociální služby a rodina	26
Sociální služby	26
Armáda spásy – Centrum sociálních služeb Jirkov	26
NZDM Fontána, Školní 1727, Jirkov	26
SAS Jonatán, Školní 1727, Jirkov	27
Azylový dům pro matky s dětmi, Studentská 1242, Jirkov	28
Azylový dům pro muže a ženy, Boženy Němcové 1059, 431 11 Jirkov	28
Noclehárna	29
Městský ústav sociálních služeb Jirkov, příspěvková organizace	29

Odborné sociální poradenství, U Dubu 1562, Jirkov	29
Světlo Kadaň, z.s.	30
Terénní programy, Ervěnická 1147, Jirkov	30
Charita Most	31
Rodina	31
<i>Doporučení vzešlá z výzkumu</i>	<i>35</i>
<i>Zdroje a literatura</i>	<i>36</i>

Seznam zkratek

ASZ = Agentura pro sociální začlenění
ESIF = Evropské strukturální a investiční fondy
KPSVL = Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
MěÚ = Městský úřad
MMJ = Městská Majetková Jirkov
OOP = opatření obecné povahy
OP VVV = Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OSPOD = Orgán sociálně – právní ochrany dětí
OZV = obecně závazná vyhláška
PČR = Policie ČR
SVJ = Společenství vlastníků jednotek
SVL = sociálně vyloučená lokalita
ÚP = Úřad práce ČR
VPP = veřejně prospěšné práce

Cíle vstupní analýzy

Následující zpráva předkládá výsledky výzkumu realizovaného Agenturou pro sociální začleňování (ASZ), která je jedním z odborů Úřadu vlády ČR, v období **duben – červenec 2018**. Hlavním cílem této vstupní analýzy je zmapování situace obyvatel sociálně vyloučených lokalit, nebo lokalit sociálním vyloučením ohrožené v Jirkově.

Vstupní analýza se rovněž zabývá širšími okolnostmi existence sociálního vyloučení ve sledovaném městě. Zásadní pozornost je upřena na identifikaci a popis sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, na typ sociálního vyloučení, původ a mechanismy jeho vzniku ve městě. Dále se analýza věnuje přesnějšímu definování cílových skupin intervence ASZ, identifikaci problémů a potřeb cílových skupin **primárně v oblasti bezpečnosti, zadluženosti, sociálních služeb a rodiny**. Aby výstup nabízel komplexní vhled do problematiky sociálního vyloučení v Jirkově, nebyly v tomto šetření rámcově opomenuty ani oblasti jako je bydlení, zaměstnanost, či zdraví.

Samostatnou oblastí je **vzdělávání**, které je řešeno samostatně v komplementárním projektu „*Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami*“, který realizuje ASZ s podporou OP VVV. V Jirkově v tomto směru vznikla další vstupní analýza ASZ, která cílí na problematiku **vzdělávání**, a pomezímu tématu **rodiny a volného času**. Téma **vzdělávání** tak v tomto výstupu chybí, téma **rodiny** je pak zpracováno v obou výstupech, v tomto výstupu je téma popsáno především z pohledu možnosti využití příslušných dostupných sociálních služeb.

Vstupní analýza má posloužit jako základní informační materiál pro efektivní spolupráci ASZ s městem a dalších aktérů sdružených v lokálním partnerství. Je teoretickým podkladem pro tvorbu strategického plánu sociálního začleňování a bude k dispozici členům lokálního partnerství při činnosti jednotlivých pracovních skupin. Zároveň analýza poslouží jako materiál pro další analytickou práci ASZ, a pro evaluaci výsledků její činnosti.

Metodologie výzkumu

Výzkum využil ve své metodologii kombinaci **kvalitativních a kvantitativních metod**, kdy jsou analyzována sebraná kvantitativní (povětšinou číselné údaje) a kvalitativní data (např. polostrukturované rozhovory) společně. Další z metod uplatněných v předkládané analýze byl i tzv. **desk research**, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v získávání a zanalyzování dat získaných od institucionálních aktérů. Doplňkovou metodou výzkumu bylo pozorování.¹ Polostrukturované hloubkové rozhovory byly zpracovány pomocí metody otevřeného kódování. Jednotliví respondenti byli rekrutováni na základě vztahu k vydefinovaným tématům vstupní analýzy. Sběr dat probíhal od dubna do července 2018.

¹ Tato metoda byla využita například při monitoringu herny v Nových Ervěnicích

Tabulka 1: Seznam realizovaných rozhovorů výzkumu

Jirkov	
Zástupci města, vedoucí odborů, úředníci města	5 hloubkových polostrukturovaných rozhovorů
Zástupci neziskového sektoru	2 hloubkové polostrukturované rozhovory
Zástupci preventivních aktivit	2 hloubkové polostrukturované rozhovory
Obyvatelé města	4 neformální rozhovory
Obyvatelé sociálně vyloučených lokalit a lokalit s vyšší mírou výskytu sociálního vyloučení	7 hloubkových polostrukturovaných rozhovorů a 15 neformálních rozhovorů (rovnoměrně rozprostřené mezi 3 monitorované lokality (Březeneč 255 / sídliště Nové Ervěnice / sídliště Vinařice)

Standardy výzkumné práce Agentury pro sociální začleňování

Výzkumníci Agentury pro sociální začleňování (dále jen ASZ) ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování **zásady validity a reliability dat**. Validity (platnosti) dat je v ASZ dosahováno longitudinálním šetřením na místě, pečlivým výběrem (rekrutací) respondentů, užitím vhodných nástrojů výzkumu (scénáře rozhovoru, karty checklistů a indikátorů sociálního vyloučení, příp. výzkumnického deníku) i za pomoci přímých citací.

Pro zajištění validity dat výzkumníci v ASZ při své práci využívají tzv. **metodu triangulace zdrojů**, kdy závěry z terénního šetření vycházejí z kombinace min. 3 zdrojů zjištění informací. Práce výzkumníků ASZ je dále založena i na triangulaci výzkumných metod. Mezi standartní použité metody v ASZ tak patří zúčastněné/nezúčastněné pozorování, polostrukturované rozhovory, sekundární analýza získaných dat včetně statistických dat (deskresearch), skupinové rozhovory (FG), příp. dotazníková šetření. Výzkumníci využívají i tzv. triangulaci zjištění v časové ose, tj. ověřují získaná data v rozličných etapách výzkumu.

Reliability (spolehlivosti) dat dosahují výzkumníci v ASZ standardizovaným postupem analýzy dat od jasně stanovených oblastí dotazování (scénáře rozhovorů), vyhotovením přepisů rozhovorů až po kódování sebraných dat (tzv. clustering). Při kódování výzkumníci ASZ redukují velké množství získaných dat do menších počtů analytických jednotek (clusterů) na základě souvislostí (podobnosti či odlišnosti).

Se sběrem a s analýzou dat končí výzkumníci v ASZ v momentě tzv. **nasycení** (saturace) dat. Nasycením se chápe jev, kdy již nepřicházejí nové informace či poznatky z terénu, naopak se objevují stále stejné vzorce a kategorie.

Při své práci se výzkumníci ASZ řídí i **Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování**, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu. Ve zprávách o výsledcích výzkumníci v ASZ jasně rozlišují mezi poznatky zjištěnými od respondentů, svou interpretací těchto poznatků a jakýmkoliv

doporučeními na nich založenými. Použití tohoto kodexu mj. znamená, že v šetření není narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí je i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování je jedním z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR. Agentura funguje od roku 2008 a je vládním nástrojem na podporu obcím, které řeší problematiku sociálního vyloučení.

Agentura pro sociální začleňování

- pomáhá obcím a městům při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na tyto postupy.
- propojuje přitom místní subjekty (města a obce a jejich úřady, ale také neziskové organizace, školy a školská zařízení, Úřad práce, zaměstnavatele, policii a veřejnost), aby při sociálním začleňování spolupracovaly.
- spolupracuje s ministerstvy, přenáší informace z komunální úrovně směrem ke státní správě, podílí se na formování státní politiky sociálního začleňování a její koordinaci. Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) je nástrojem pomoci obcím a svazkům obcí při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za místní podpory Agentury pro sociální začleňování. V rámci tohoto přístupu mohou obce koordinovaně čerpat prostředky ze tří operačních programů. Podmínkou čerpání je vypracování strategického plánu sociálního začleňování, který obcím a městům Agentura pomáhá zpracovat.

Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme **proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace**. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele sami o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze

společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě. Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

Deskripce sociálního vyloučení v Jirkově

V Jirkově bylo dle tzv. *Mapy sociálně vyloučených lokalit v ČR* v roce 2015 **3000** osob² v sociálním vyloučení či osob sociálním vyloučením ohrožených. Předkládaný výzkum realizovaný Agenturou pro sociální začleňování v létě roku 2018 tento počet osob v sociálním vyloučení/ohrožených sociálním vyloučením potvrdil.³

Dle typologie lokalit Agentury pro sociální začleňování⁴ lze na území města Jirkov indikovat 3 typy lokalit, a sice **sociálně vyloučený bytový dům** (Březanec 255), **skupinu sociálně vyloučených bytových domů** (sídliště Nové Ervěnice) a **lokalitu s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů** (sídliště Vinařice II.).

Březanec 255: sociálně vyloučený bytový dům

Jde o bytový dům v majetku města s 24 malometrážními byty a s cca 50 obyvateli. Lokalita je situována na okraji města v blízkosti zalesněné oblasti, psího útulku a areálu technických služeb. Dům, je lokalizován 15 - 20 minut pěšky od centra města.

Na základě realizovaného šetření v dané lokalitě lze deklarovat aktivity komunitního typu, fungování správce a dostupnost sociální práce. V lokalitě probíhá pravidelný komunitní úklid, někteří obyvatelé se snaží zahradničit na svých předzahrádkách. Mezi artikulované potřeby obyvatel bytového domu patří mediace při řešení sporů uvnitř komunity, a navýšení součinnosti této komunity při hubení občasně se vyskytujících štěnic.

Fotografie č. 1: Zrekonstruovaný dům v Březenci, stav k červnu 2018

² Zdroj: *Mapy sociálně vyloučených lokalit v ČR*, <https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index.html>, zobrazeno 7.8.2018

³ Kvalifikovaný odhad výzkumného týmu ASZ

⁴ Typologie ASZ z října roku 2017.

Fotografie č. 2: Předzahrádka jedné z obyvaterek lokality Březanec 255

Nové Ervěnice: skupina sociálně vyloučených bytových domů

Skupinu sociálně vyloučených bytových domů charakterizuje typologie lokalit ASZ *“nejčastěji jako místa, kde na dynamiku procesu přeměny lokality měla vliv privatizace a po zavedení dávek na bydlení rovněž nástup vlastníků, kteří se orientují na pronajímání sociálně slabým. Některé lokality tohoto typu zůstaly ve vlastnictví obcí, jiné jsou v rukou soukromníka či spíše soukromníků (ať už fyzických osob či firem). Společenství vlastníků jednotek (dále SVJ) se u tohoto typu objevují tam, kde došlo k postupné přeměně z typu lokality s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů. Ať už jde o obce, soukromníky či jiné subjekty, zpravidla do nemovitostí příliš neinvestují a standard bydlení bývá nižší. Ve skupině sociálně vyloučených domů obvykleji tvoří Romové většinu obyvatel.”*⁵

V lokalitě Nové Ervěnice se v době realizace výzkumu nacházelo cca 1500 osob v sociálním vyloučení, anebo sociálním vyloučením ohrožených.⁶ Pro Nové Ervěnice je charakteristická vysoká míra migrace, migrační pohyby přitom ovlivňuje řada vnějších a vnitřních faktorů. Vnější faktorem je ztížený přístup ke standardnímu nájemnímu bydlení, neochota pronajímatelů pronajímat byty Romům a dalším sociálně slabým skupinám nebo postoj sousedů k bydlení těchto osob. Pro migraci a změnu bydliště jsou ale stejně důležité i vnitřní faktory, k nimž patří neschopnost či nemožnost platit nájemné či jiný důvod proč musí rodina nebo jednotlivec opustit stávající bydliště (neshody se sousedy, špatná komunikace s majitelem, jednorázové zavedení poplatku či zvýšení služeb atp.). Lidé v Nových Ervěnicích se stěhují buď v rámci sídliště, anebo v rámci města, přítomná je ale i migrace vnější, nejčastěji v trajektorii Jirkov – Chomutov, případně Louny.

Migrace má negativní dopad nejen na sociálně vyloučené, ale i ostatní obyvatele domů, a ve výsledku je pak zásadním činitelem napětí mezi oběma skupinami obyvatel sídliště. „To je

⁵ Typologie lokalit ASZ (H. Vališová, 2018)

⁶ Kvalifikovaný odhad výzkumného týmu ASZ

dané koncentrací lidí, koncentrací lidí a právě tím pohybem, tou migrací. Protože ty lidi se tam točej, nestihnou se na sebe ani zvyknout, navázat nějaké kontakty a tím pádem dochází k většímu...větším problémům. Jsou v občanském soužití, i v narušování veřejného pořádku.“ (zástupce bezpečnostních složek města).

Situace se v rámci jednotlivých SVJ liší, což je i na první pohled patrné na technickém stavu i vzhledu domů. Některá SVJ nemají finanční prostředky na opravu střechy nebo jim hrozí zastavení dodávek energií, u jednoho domu byla dodávka energie 14. března 2018 zastavena. Jiná SVJ do domů i jejich okolí investují.

Fotografie č. 3: Sídliště Ervěnice, stav k červnu 2018

Fotografie č. 4: Společné prostory v bytovém domě v ul. Fr. Schmieda, stav k červnu 2018

Sídliště Vinařice II: lokalita s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů

V lokalitě sídliště Vinařice II₂ se v čase realizace výzkumů nacházelo cca 1450 osob ohrožených sociálním vyloučením.⁷ Tento typ lokality typologie ASZ popisuje „jako méně atraktivní sídliště, které nesplňuje soudobé nároky na standard bydlení. Alarmující bývá, pokud do hry vstoupí pronajímatelé bytů orientovaní na sociálně slabé. Na druhou stranu závažnost situace se v očích starousedlíků často jeví větší, než ve skutečnosti je, tedy např. než ukazují statistiky, a to zejména pokud do lokality přijdou nové rodiny, zvláště pak rodiny romské.“⁸

I zde platí, že situace každého domu úzce souvisí s jeho majetkovou strukturou. V domech, kde spekulanti tvoří významnou část vlastníků, dochází k výraznému nárůstu problémů. V těchto domech se zpravidla zhoršily sousedské vztahy, přičemž konflikty bývají častější v letních měsících, kdy jsou více využívána veřejná prostranství v okolí domů. Nutno dodat, že celková zástavba sídliště charakterizovaná sedmipatrovými budovami s sebou nese statisticky logicky vyšší výskyt jakýchkoli jevů jako takových, než je tomu v případě jiných oblastí Jirkova s méně hustou zástavbou.

Fotografie č. 5: Sídliště Vinařice II., stav k červnu 2018

⁷ Kvalifikovaný odhad výzkumného týmu ASZ

⁸ Typologie lokalit ASZ (H. Vališová, 2018)

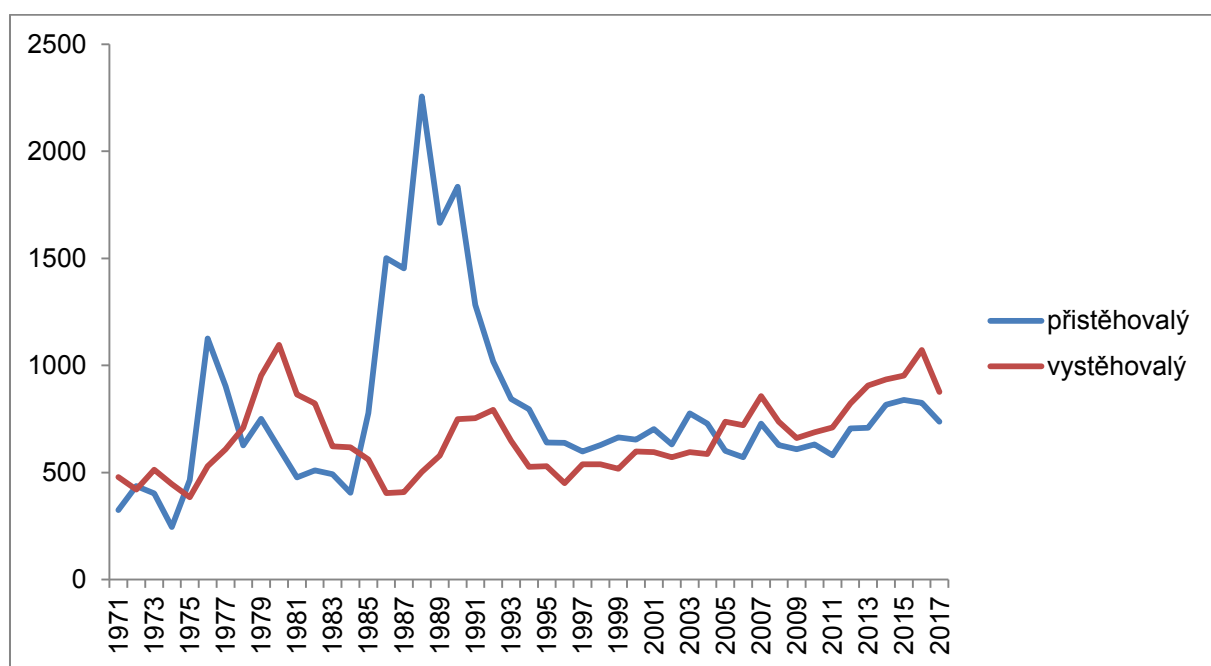
Historický kontext

Podle sčítání lidu z roku 1921 žilo v Jirkově 5 830 obyvatel, z toho se naprostá většina z nich hlásila k německé národnosti (pouze 195 k české, 3 osoby pak k židovské). Po skončení druhé světové války v roce 1945 se skladba obyvatelstva proměnila díky odsunu německy mluvících obyvatel a následnému státem organizovanému osidlování.⁹

Mezi lety 1948 a 1960 následovala kolektivizace, budování socialismu a těžkého průmyslu a rozkvět hornictví. V 50. letech vznikala sídliště, ať už pro nové horníky, tak pro obyvatele zaniklých obcí, které musely ustoupit těžbě. Tento fenomén kulminoval v 70. letech, kdy se sem za dobře placenou hornickou prací, například na blízkém Dole Československé armády s nejkvalitnějším hnědým uhlím v Evropě, stěhovali noví obyvatelé a Jirkov co do počtu obyvatel rostl. Tato situace se neměnila až do Sametové revoluce, a i po ní až do roku 2000, kdy zde žilo až 20 000 obyvatel.¹⁰

Se změnou režimu a pádem komunismu upadají i některé části těžkého průmyslu, včetně těžby samotné. V roce 1991 jsou vyhlášeny územní limity těžby hnědého uhlí v severních Čechách¹¹, které sice zaručují obcím v okolí dolů existenci, chrání už tak zatížené životní prostředí v regionu, zároveň ale též způsobují vzhledem k útlumu těžby stoupající nezaměstnanost a pokles cen nemovitostí nejen v Jirkově.

Graf č. 1: Graf migrace ve městě¹²

Výše uvedený graf nezahrnuje přirozený příbytek a úbytek obyvatel skrze porodnost a úmrtnost. Je pouze vyobrazením oficiálních dat Českého statistického úřadu o pohybu obyvatelstva, proto pravděpodobně nereflektuje migraci osob, které nemají trvalé bydliště či migrují pravidelně mezi různými městy ČR. Přesto tento graf zachycuje velikost migračních trendů Jirkova

⁹ Zdroj: <https://bit.ly/2vGzRw3>

¹⁰ Zdroj: <https://bit.ly/2vGzRw3>

¹¹ Zdroj: <https://bit.ly/2vGzRw3>

¹² Zdroj: Český statistický úřad

Průmyslová těžba nevyžadovala vysoké vzdělání zaměstnanců, proto řada lidí, kteří po útlumu těžby v Jirkově zůstali, měla (a stále má) obtíže najít uplatnění na trhu práce po takovéto razantní změně struktury ekonomiky. Navíc v roce 2007 proběhla rozsáhlá privatizace bytového fondu města Jirkov, která měla za cíl podnítit vlastní iniciativu uživatelů a majitelů při správě jednotlivých bytů. Bohužel se nekontrolované situace chopili spekulanti s byty a začali sem často z různých koutů ČR stěhovat lidi pobírající sociální dávky. Tyto byty spekulantům zajišťovaly stabilní příjem. Zároveň převáděli náklady na nově vzniklá sdružení vlastníků bytových jednotek, která nyní často krachují kvůli cílené nezodpovědnosti části spoluvlastníků. Následkem výše uvedených skutečností byla vyhlášena v roce 2017 opatření obecné povahy (známé jako tzv. "bezdomatkové zóny").

Bezpečnost

Index kriminality, tedy počet spáchaných trestných činů na daném území přepočtený na 10 000 obyvatel, měl v Jirkově za rok 2017 hodnotu **151,94**. Index kriminality tak oproti roku 2015 poklesl (**170,96**). Jak ukazuje tabulka č.2, tzv. nápad trestné činnosti v roce 2017 oproti roku 2015 poklesl.

Tabulka č. 2: Počty spáchaných skutků v Jirkově

Třída deliktů	Počet skutků za rok 2015	Počet skutků za rok 2017
Přestupky proti veřejnému pořádku a občanskému soužití	449	416
Krádeže	139	121
Jiná majetková trestná činnosti	126	110
Krádeže vloupáním	113	72
Trestná činnost proti rodině a na mládeži	75	49
Násilná trestná činnost	65	47
Podvody	58	43
Toxikomanie	27	24

Teplotní mapy kriminality v Jirkově

Z teplotních map z Policejního prezidia ČR, které má ASZ interně k dispozici,¹³ vyplynula ohniska vyšší míry výskytu jednotlivých deliktů trestné činnosti v Jirkově. **Přestupky proti veřejnému pořádku a občanskému soužití** jsou nejčastěji v rámci města páčány na území Nových Ervěnic, na policejní služebně v Nerudově ulici (důvodem je ohlášení tohoto typu skutku v tomto místě), na hřišti v Tkalcovské ulici, případně v Krušnohorské a Mládežnické ulici. Místem výskytu tohoto typu skutku je ale i roh ulice Studentské a Vinařické ulice.

Trestný skutek **krádeže** se v Jirkově nejčastěji spáchán v/u obchodního domu Tesco, rizikovým místem z tohoto úhlu pohledu jsou ale znovu i Nové Ervěnice, a herna/večerka na rohu Ervěnické a ulice Palackého.

I **jiná majetková trestná činnost** se v Jirkově často vyskytuje v Nových Ervěnicích, u obchodního domu Tesco, a v Krušnohorské ulici. **Krádeže vloupáním** se pak vyskytují

¹³ Teplotní mapy nejsou veřejným dokumentem, nýbrž majetkem Policejního prezidia ČR

v Nových Ervenicích, ale i u obchodního domu Tesco a u/v herně na pokraji Ervenic Tento skutek byl ve vyšší míře zaznamenán i na rohu ulic Kapitána Jaroše a Žižky. **Trestná činnost proti rodině a na mládeži** byla ve vyšší míře zaznamenána v Nových Ervenicích, ale také v ulici Mládežnická, SNP, Pionýrů a Generála Svobody. **Násilná trestná činnost** byla v roce 2017 nejčastěji spáchána v Krušnohorské ulici, ale také v herně na okraji Nových Ervenic. **Podvody** se pak nejčastěji vyskytovaly na poště na rohu Vinařické a Studentské ulice, ale i v ulici SNP, Na Borku a v Nových Ervenicích. Trestný čin **toxikomanie** byl pak nejčastěji přítomen v Nových Ervenicích či Na Borku a Studentské ulici.

Na tomto místě je na místě vyjádřit, že situace v Jirkově je v případě bezpečnosti specifická a není snadno srovnatelná pouze na základě výše uvedených statistik kriminality a teplotních map. Kriminalita páchaná v Jirkově se musí vidět v kontextu blízkého Chomutova. Srovnávání jakýchkoli statistik na základě počtu obyvatel je tak deformovaná, ať už ve vztahu k trestné činnosti či jiným.

„Jirkov má zhruba 20 tisíc obyvatel, což je srovnatelný s Kláštercem nad Ohří, Kadaní, Louny, Žatcem. Ale má jednu nevýhodu, že je spojený s Chomutovem, takže nejsme dvacetitisícové město a padesátitisícové město, ale dá se říci, že je to jedno sedmdesátitisícové město a s tím je spojená i ta kriminalita. Čím větší město, tím menší bezpečnost. Převodem na počet obyvatel máme tu bezpečnost horší než třeba Klášterec, Kadaň, Žatec, Louny. Nemají tam to město Chomutov“ (zástupce bezpečnostních složek Jirkov).

Subjektivní pocit bezpečí

Z analýzy policejních statistik, které nevykazují až na drobné výkyvy žádné odlišnosti oproti stavu ve zbytku republiky, se dá usuzovat, že v Jirkově hraje významnou roli i další dimenze bezpečnosti, a to **pocit bezpečí**. Na ten působí celá řada faktorů, které lze zjednodušeně rozdělit do čtyř skupin: **individuální charakteristiky, sociální prostředí, fyzické prostředí a vnější faktory** (médiá, legislativa státu apod.).

Samotný **pocit bezpečí** je ovlivněn komplexem faktorů, přičemž jejich důležitost a váha se u každého jedince může lišit.¹⁴ Mezi ovlivňující faktory se řadí **dlouhodobý i aktuální zdravotní stav, individuální názory a postoje, délka pobytu v místě bydliště a znalost prostředí**. Upozorňuje se i **na důležitost lokální komunity a sociální soudržnost**.¹⁵

Strach mohou umocňovat místa, která jsou nepřehledná, zanedbaná, opuštěná a nedostatečně osvětlená. Typicky mezi tzv. **hot spots strachu** (rizikově vnímaná místa) bývají řazeny parky, nádraží, podchody, okolí nočních podniků, heren či obecně neosvětlená a opuštěná místa.¹⁶ Mezi nejvýznamnější stresory sociálního prostředí patří přítomnost jednotlivců či skupin obyvatel vnímaných jako rizikové, ať už oprávněně, či na základě vybudovaných stereotypů.¹⁷ Lidé mají tendenci pociťovat obavy z „odlišného“, za rizikové tak mohou považovat osoby nebo skupiny osob, které se nějakým způsobem odlišují (např. barvou pleti, vzhledem, životním stylem).¹⁸ Mezi riziková místa v Jirkově patří Nové Ervenice (společně s Nocležnou). *“V Ervenicích je to sportbar, dnes se to jmenuje herna, je to herna, dřív to byl non-stop, dnes to non-stop není, ve 3 hodiny musí zavřít do 10 do rána. Ve 3 do*

¹⁴ Koskela a Pain 2000

¹⁵ Koskela a Pain 2000

¹⁶ Koskela a Pain 2000

¹⁷ Koskela a Pain 2000

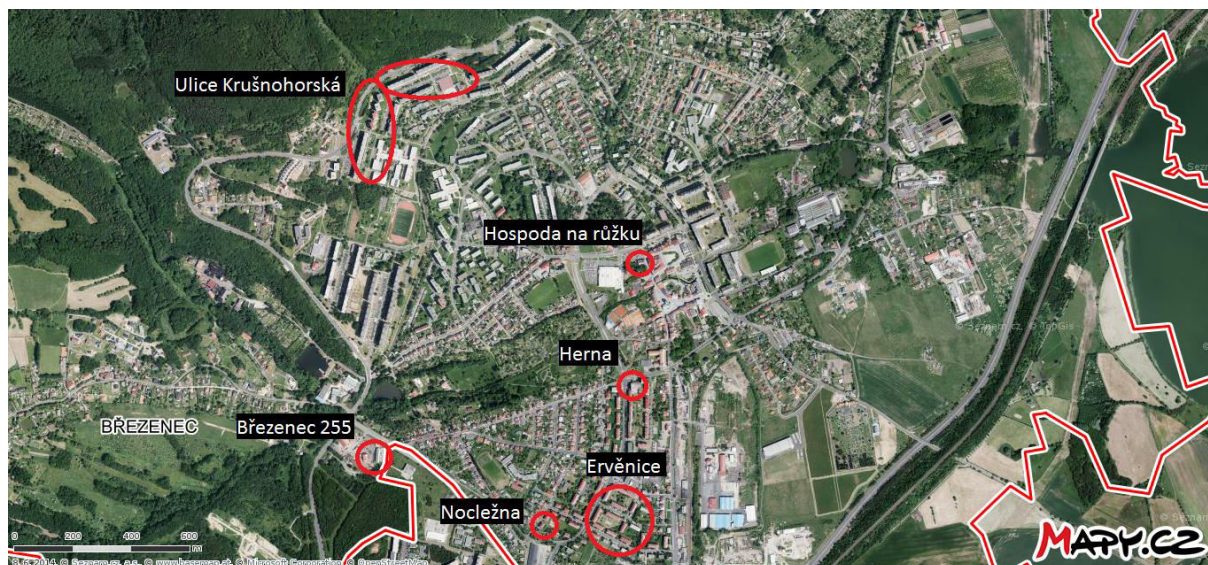
¹⁸ Koskela a Pain 2000

10 do rána je zavřeno. Tak ale tam, hned vedle je večerka, údajně funguje i přes noc, takže tam je shromaždiště lidí, teďkon začalo léto.“ (zástupce bezpečnostních složek Jirkov).

Lidé bydlící v této čtvrti vnímají jako rizikové i skupiny dětí, a adolescentů, které si hrají a tráví v letních měsících čas venku. Nové Ervěnice v tomto směru postrádají dostatečné zázemí pro systematický rozvoj volnočasových aktivit dětí a mládeže. *„Město má poměrně dost věcí a programů, které jsou zajímavé, a v těch by rozhodně mělo pokračovat a nejenom pokračovat, ale i rozšiřovat, protože je třeba podchytit ty mladé co nejdříve, než začnou dělat nějaké blbiny a ne, většinou vymejšlet vlastní zábavu, aby přišli na to, že je dobrý se třeba věnovat sportu, je u nás pěkně, nebo tyhle věci jsou tady výborný. Podchytit tadyty lidi“ (zástupce bezpečnostních složek Jirkov).*

Bezpečně se lidé necítí ani v ulici Krušnohorská. Specifickým místem je v případě hotspotů strachu i sociálně vyloučený bytový dům (Březeneček 255). Ten byl ještě před několika lety problematickým místem, nicméně, po intervenci radnice se zde situace v případě kriminality a občanského soužití zlepšila. Místo se však stále nezbavilo symbolické nálepky nebezpečnosti. Dalším místem podobného osudu je i Olejomylnský park, který i po své rekonstrukci a s mizivým záznamem o trestné činnosti z poslední doby, má mezi obyvateli stále nálepkou nebezpečného místa.

Schéma č. 1: Tzv. hotspoty strachu v Jirkově, stav k červenci 2018

Sociálně patologické jevy v Jirkově

Dle respondentů nejproblematictější sociálně patologickým jevem je v Jirkově patologické hráčství, tzv. gamblerství. Rezonujícím patologickým jevem jsou ve městě také drogy, především marihuana a pervitin.

Samostatnou kapitolou je tzv. **kriminalita latentní**, která není z nejrůznějších důvodů na první pohled odhalitelná. V tomto případě jde o typ kriminality, který není předmětem trestního stíhání. Větší míra latence se předpokládá u domácího násilí, sexuální

motivovaných trestných činů mezi rodinnými příslušníky, u zneužívání dětí, drogové kriminality, organizovaného zločinu, hospodářské kriminality.¹⁹

V tomto směru je ústy zástupců místních bezpečnostních složek artikulována především lichva. Fenomén, který byl v čase realizace výzkumu prakticky “mrtvý”, byla trestná činnost krádeže kovů a jiných materiálů pro následný výkup. Důvod je prostý: vyplacené peníze se na základě nové zákonné normy vyplácejí na účet, a samotný pokles ceny vykupovaného železa.

Nástroje města v oblasti prevence kriminality

Město Jirkov využívá služeb **Městské policie** (dále jen MP), která měla v době realizace výzkumu ASZ tabulkově 28 strážníků, reálný stav však byl 23 strážníků. Nejčastější náplní práce MP v Jirkově je problematika dopravy a parkování, občanské soužití, znečišťování veřejných prostranství, narušování občanského soužití a dohled nad dodržováním obecně závazných příhlášek (zákaz popíjení alkoholu na některých místech, venčení psů na volno).

Ve městě pak samozřejmě působí i **Policie ČR** (dále jen PČR). Obvodní oddělení Jirkov Policie ČR pak dohlíží na dodržování veřejného pořádku a dodržování přestupkové agendy a vyšetřování trestných činů. Jirkov měl v čase výzkumu u PČR 40 tabulkových míst, ale i zde byl reálný stav počtu policistů v čase realizace výzkumu nižší. Nejčastější náplní práce PČR Jirkov je řešení přestupků, trestná činnost a majetková trestná činnost.

Obec dále v případě boje proti trestné činnosti využívá **kamerový systém**, ale i celou řadu **obecně závazných vyhlášek**²⁰ V zájmu prevence kriminality a jiných negativních fenoménů ve městě Jirkov zaměstnává **dva manažery prevence** (jeden na plný úvazek), kteří spolupracují například se školami, realizují preventivní přednášky, výkonné komise, organizují takzvané víkendové pobyty pro třídní kolektivy, kde se vyskytuje problematika šikany. PČR v rámci své činnosti v oblasti prevence realizuje preventivně informační skupiny. Město také významně **eliminovalo počet heren**, v čase realizace výzkumu se ve městě nacházela pouze jedna funkční herna. Tato herna se nachází v blízkosti ervěnické sociálně vyloučené lokality.

Ve městě pracuje i tzv. “**dozor veřejného pořádku**”, který je financován z veřejně prospěšných prací.²¹ Město má na svých webových stránkách podsekcí **Fakta a fámy**, která vyvrací tzv. hoaxy, tedy poplašné, nebezpečné a řetězové zprávy, které kolují mezi obyvateli města. Vyvracením těchto fám město přispívá ke snížení vzniku potencionálního internetnické napětí mezi obyvateli města.

¹⁹ <http://www.fsps.muni.cz/inovace-SEBS-ASEBS/elearning/kriminologie/stav>, staženo 5/2018

²⁰ Např. OZV o zákazu požívání alkoholických nápojů na vybraných veřejných prostranstvích, OZV o stanovení veřejně přístupných míst, na kterých lze provozovat loterie a jiné podobné hry, OZV města Jirkova o stanovení podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných tanečních zábav, diskoték a jiných kulturních podniků k zajištění veřejného pořádku

²¹ V době realizace výzkumu ÚP zaměstnával 3 osoby na dobu 6 měsíců.

Opatření obecné povahy

Město v listopadu 2017 přijalo opatření obecné povahy (OOP), díky kterému vyhlásilo tzv. oblasti se zvýšením výskytem sociálně vyloučených jevů. Princip zavedeného opatření je prostý, od zmíněného data nemají noví nájemníci v níže uvedených ulicích nárok na jednu část dávek, konkrétně na doplatek na bydlení. Tyto oblasti byly vydefinovány na základě žádosti města Jirkov, a vycházejí ze 3 následujících zdrojů:

1.) **Materiál zpracovaný Odborem sociálních věcí, oddělením sociálně-právní ochrany dětí Magistrátu města Chomutova.**²²

2.) **Materiál z Obvodního oddělení Policie ČR Jirkov** o páchání trestné činnosti ve městě Jirkově v období od 1. 9. 2016 do 30.6.2017. Podle ní bylo v uvedeném období spácháno na území města Jirkov celkem 308 trestných činů a 498 přestupků. Z tohoto počtu bylo v uvedeném období spácháno 82 trestných činů (tj. 27%) a 155 přestupků (tj. 31%) v navrhované oblasti č. 1.²³ V navrhované oblasti č.2²⁴ bylo v uvedeném období spácháno 14 trestných činů (tj. 5%) a 33 přestupků (tj. 7%). V obou navrhovaných oblastech tak bylo ve sledovaném období spácháno celkem 32% z celkového počtu trestných činů a 38% z celkového počtu přestupků.²⁵

3.) **Přehled spáchaných přestupků** v době od 1. 9. 2016 do 30. 6. 2017, zpracovaného Městskou policií Jirkov. Přehled se týká přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku. Městská policie evidovala v uvedeném období na území města Jirkova celkem 562 těchto přestupků. Z toho bylo v navrhované oblasti č. 1 spácháno 209 přestupků, tj 37% z celkového počtu, a v navrhované oblasti č. 2 bylo spácháno 28 přestupků, tj. 5% z celkového počtu.²⁶

Opatření obecné povahy, které vyhlásilo "*oblasti se zvýšeným výskytem sociálně vyloučených jevů*" se k 15. 5. 2018 týkalo 4 083 obyvatel města

Tabulka č. 3: Počty osob, kterých se týká OOP²⁷

Název Ulice	Počet obyvatel k 15. 5. 2018
Krušnohorská	1479
Ervěnická	1036
Nerudova	152
Karla Čapka	241
Bedřicha Pacholíka	86
J. K. Tyla	91
K. H. Máchy	234
Šimkova	83
Fr. Schmieda	76
Osvobození	547
Chomutovská 1119	33
Chomutovská 1120	25
Celkem	4083

²²Zdroj: Veřejná vyhláška, Sp. Zn. 3685/2017

²³Oblast č.1: Ervěnice

²⁴Oblast č.2: Krušnohorská ulice

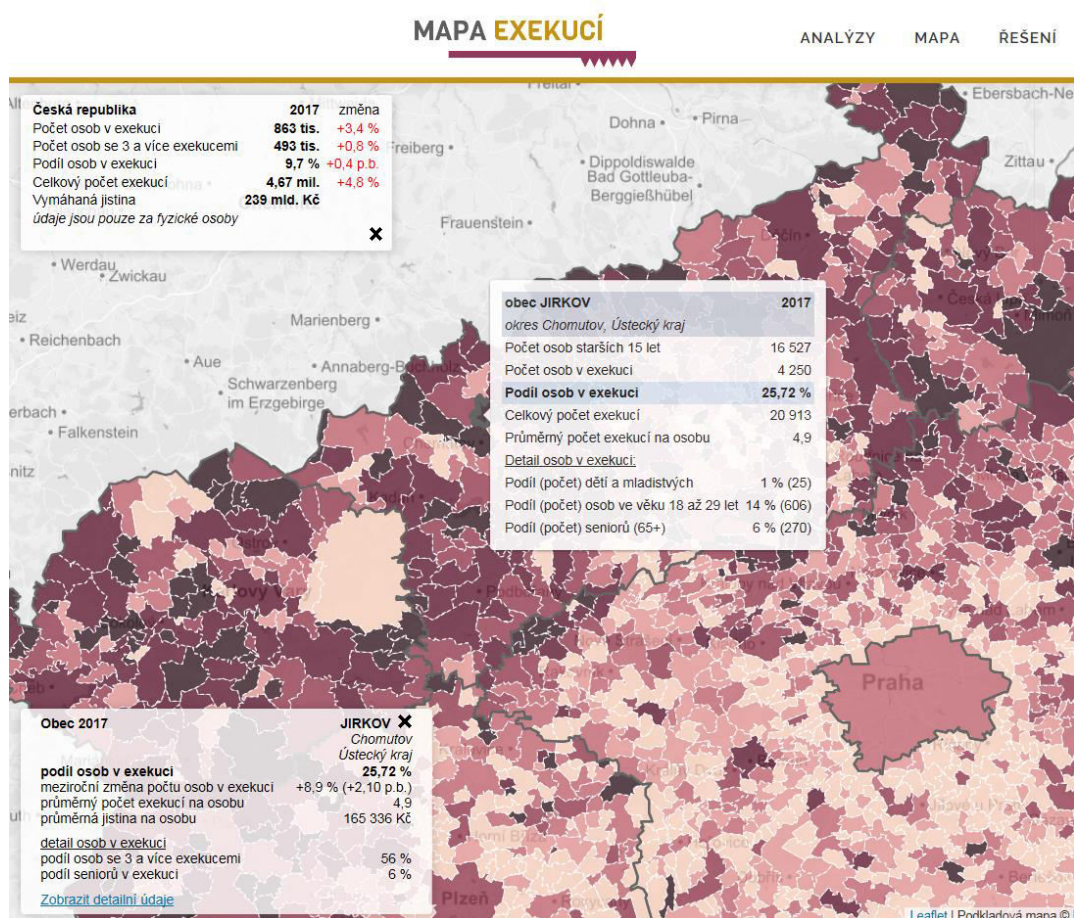
²⁵veřejná vyhláška, Sp. Zn. 3685/2017

²⁶veřejná vyhláška, Sp. Zn. 3685/2017

²⁷Zdroj: Evidence obyvatel Jirkov (2018)

Zadluženost

Schéma č. 2: Mapa exekucí, stav v roce 2017, www.mapaexekuci.cz

Jak vyplývá z Mapy exekucí, město Jirkov evidovalo v roce 2017 **4 250 osob** v exekuci. Podíl osob v exekuci tak činil **25,72 %** z celkového počtu obyvatel města. Průměrný počet exekucí na osobu je pak **4,9**, celkový počet exekucí v Jirkově v roce 2017 byl **20 913**. Podíl osob se třemi a více exekucemi činil **56 %** a průměrná jistina na osobu byla **165 334,- Kč**. Podíl seniorů v exekuci činil pouze **6 %**, což lze vzhledem k ostatním číslům reprezentující Jirkov v oblasti zadluženosti, hodnotit pozitivně. Insolvenční rejstřík pak v Jirkově evidoval **970 dlužníků** v insolvenčním řízení.²⁸

V čase realizace výzkumu bylo v Jirkově uvaleno **134 exekucí na nemovitosti**, což v porovnání s jinými městy v ČR Jirkovu přisuzuje pozici 26. města v rámci republiky. Je nutné poznamenat, že tento údaj nebere v potaz přepočtení na počet obyvatel, proto se v čele statistiky umísťují města jako Praha či Brno. O to víc je alarmující, že v Jirkově se nachází více nemovitostí s uvalenou exekucí než je tomu například v mnohem větším Hradci Králové, Kladně, Karlových Varech, Pardubicích či blízkém Litvínově.

Dle kvalifikovaného odhadu významného jirkovského zaměstnavatele se nachází mezi manuálně pracujícími zaměstnanci v některých podnicích 80 až 100 % osob v exekuci. To má zásadní vliv na motivaci k práci, ke shánění lepší práce, či k tomu jakkoli se snažit si

²⁸ Zdroj: <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>, údaj k 26. 7. 2018

zlepšit kvalifikaci., „...*takže jsou zadlužený, a pak ta jejich motivace je absolutně zbytečná, protože ten exekutor jim to samozřejmě ořeže tak, že klesnou třeba na sedmičku, takže oni místo patnácti dostanou sedm...*“. Uvedená citace ilustruje past předlužení, která stírá rozdíly ohodnocení za dobře odvedenou práci a příjmem dávek pro nezaměstnané, protože „*ono se to s exekutory za zády dělá špatně. Z jedné strany oni si tu seženu brigádku, tam si dojde pro příspěvek na bydlení, nějaké dávky, hmotnou nouze a tyhle věci že jo, k tomu si udělají někde načerno nějakou brigádu a mají stejně jako tady*“.²⁹

Zadluženost vůči městu

Město Jirkov evidovalo k 31.12.2017 celkovou částku **19 894 125,- Kč** v rámci **dluhů na pokutách a poplatcích**. Svým charakterem nejvýše zastoupenými byly v rámci této částky dluhy **za svoz komunálního odpadu** (14 800 989,- Kč), **dluhy na pokutách u Městské policie** (3 486 737,- Kč), **dluhy za poplatky za psa** (882 230,- Kč) a **dluh na pokutách za přestupky ve správním řízení** (724 174,- Kč). Počet dlužníků výše uvedených dluhů činil **2 959**.³⁰

Městská majetková společnost pak evidovala v případě **dluhů na nájemném 26 584 200,- Kč**. Na výše uvedenou částku pak spadalo k **760 dlužníků**. Oproti roku 2016 se tento dluh snížil, a sice o 644 930,- Kč. Za snížením celkové dlužné částky je využití terénního výběrčího dluhů na nájmu. „*On je výběrčím dluhu, když to takhle řeknu a vymáhá dluhy mimosoudně i od ostatních jo, někdo se dostane do problému a než bychom posílali výzvy, podobně tak on se s nimi zkontaktuje a nějakými splátkami nebo podobnou formou, za třeba lidma dojíždí, takže ten nám hodně pomohl snížit ty dluhy, a tím že vybírá to nájemné od lidí, kteří jsou neschopni pravidelně něco platit, máme tady pár takových*.“ (zástupce města).

Zadluženost SVJ

Velkým tématem v případě zadluženosti jsou pak dluhy ve společenství vlastníků jednotek (dále jen SVJ) v Nových Ervěnicích. Tomuto tématu se věnuje analýza v jiné své části (kapitola bydlení), nicméně na tomto místě je vhodné uvést výši dluhu. U dvou, z hlediska tématu problematických, SVJ činil k dubnu 2018 **dluh ve fondu oprav a záloh na energie 330 000,- Kč** (ul. K. H. Máchy), resp. **270 000,- Kč** (ul. Fr. Schmieda).

²⁹ Viz například studie „Kdy se práce vyplatí.“ ASZ, 2015.

³⁰ Přihláška města do KPSVL, údaj k 31.12.2017

Bydlení

Tabulka č. 4: Domovní fond města Jirkov

		Celkem	rodinné domy	bytové domy	ostatní budovy
Domy úhrnem		1 674	1 170	469	35
Domy obydlené		1 588	1 096	463	29
z toho podle vlastnictví domu	fyzická osoba	1 073	1 036	31	6
	obec, stát	137	7	121	9
	bytové družstvo	106	1	105	-
	spoluvlastnictví vlastníků bytů	201	32	169	-
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce domu	1919 a dříve	127	117	8	2
	1920 - 1970	632	458	172	2
	1971 - 1980	265	186	78	1
	1981 - 1990	243	66	172	5
	1991 - 2000	134	114	17	3
	2001 - 2011	147	134	11	2

Výše uvedená tabulka popisuje stav domovního fondu v návaznosti na data Českého statistického ústavu. Samotné město Jirkov disponuje 879 byty, které spravuje skrze svou společnost Městská majetková Jirkov s.r.o. (MMJ). Ta je stoprocentně vlastněna městem Jirkov. Orgánem MMJ je bytová komise, (místostarostka, zástupce MMJ a zástupci politických stran). Rozhodující pravomoc pro přidělení bytu nájemníkům má však rada města, bytová komise je v tomto směru orgánem poradním. Město disponuje pravidly (Směrnice pro přidělování bytů ve městě Jirkov, která podmiňují získání bytů absolutní bezdlužností potencionálního nájemníka vůči městu Jirkov, v případě rozvedených je nutné doložit pravomocný rozsudek soudu, či dobrozdání, že zájemce o byt není v době podání žádosti vlastníkem nebo uživatelem jiného bytu nebo objektu sloužícího k bydlení. Rada města při schvalování nájemníka přihlíží mimo jiné na předpoklady ke splácení nájmu, k sociálnímu postavení žadatele, k tomu zda-li je zaměstnán či má jiný příjem, či zda-li je plátcem zdravotního pojištění. Pro získání bytu do pronájmu je zájemce veden v pořadníku, přednostní právo je pak podmíněno zaplacením manipulačního poplatku ve výši 30 - 40 000,- Kč.

Většina bytového fondu města je tvořena dispozicemi 2+1 a 1+1 o průměrné ploše 60 m² zejména v oblasti Nových Ervenic. Dále též vlastní město v menší míře 3+1 a i 4+1 o průměrné ploše 70 m², kdy větší byty jsou situovány na ulici Krušnohorská. Cena za m² je u městských bytů stanovena na 44,- Kč.

Poměrně vysokoprahové podmínky pro získání městského bytu do pronájmu je kompenzováno aktivitou města v oblasti sociálního bydlení. Město ze své vlastní iniciativy poskytuje 10 bytů pro účely prostupné bydlení. Možnost získat sociální byt má jen zájemce s trvalým pobytem ve městě. Podmínkou je i vyplnění poměrně složitého formuláře, který

zjišťuje aktuální poměry žadatele. Pro žadatele o dostupné bydlení je často složité tento formulář vyplnit samostatně, vyplňování tak často probíhá v součinnosti se sociálními pracovníky města.

Město za předcházející spolupráce s ASZ zavedlo systém dostupného bydlení, který zahrnuje noclehárnu, azylový dům, obecní byt s podporou sociální práce a obecní byt v běžném režimu. Na základě schváleného hodnocení aktivity žadatelů jsou vyčleněny 2 byty ročně pro bydlení s podporou sociální práce po dobu jednoho roku. Pokud se nájemníci v bytě osvědčí, byt po této době přechází do režimu běžného nájemního bydlení, takže se nájemník nemusí nikam stěhovat. Zájemci o byty z dostupného bydlení jsou zejména uživatelé sociálních služeb azylových domů nebo žijící v nevyhovujících podnájmech. Všichni zájemci spolupracují pracovníky neziskových organizací poskytujících sociální služby nebo se sociálními pracovníky města, kteří jim vysvětlí systém dostupného bydlení, jeho podmínky a pomohou vyplnit potřebné formuláře. V rámci dostupného bydlení bylo přiděleno celkem 11 bytů a další je připraven k předání (5 x garsonka, 2 x 1+1, 3 x 2+1 a jeden byt 3+1). Z 11 nájemníků v bytě nadále žije a nemají problémy s hrazením nájemného či porušováním domovního řádu. 2 z přidělených bytů nájemníci vrátili z osobních důvodů, nikoho tedy nebylo nutné vystěhovat a vrátit do nižších stupňů dostupného bydlení.

Vlastnická struktura SVJ v sociálně vyloučených lokalitách

V rámci výzkumu realizovaného ASZ často zaznívala jako zdůvodnění vzniku sociálně vyloučených lokalit plošná privatizace bytového fondu města Jirkov v 90. letech. Tehdy optimistická představa očekávala, že se vznikem vlastnického vztahu majitele a bytu vznikne i chuť investovat takzvaně „do svého“, které mělo mít za následek plošné zlepšení stavu bytů a zjednodušení vlastnických vztahů.

Součástí privatizace bylo rozšíření vztahu pronajímatel – nájemce. Pronajímatel je vlastníkem bytové jednotky, který v ní ale často nebydlí a tuto možnost za poplatek získává nájemce, kdy ale oba mají už formou této smlouvy odlišný vztah k dané bytové jednotce než bydlící majitel. Případné vzniklé problémy se ho dotýkají jinak, než obyvatele zde žijící, jeho vztah je zpravidla čistě finanční a tím pádem i případné ztráty jsou pouze finanční. I pro nájemce jsou případné problémy „relativně snadno řešitelné“ vystěhováním se do jiných prostor, jsou-li toho schopni. Nejvíce tak případnými problémy trpí bydlící majitelé a osoby v nájmu, pro které je stěhování značně obtížné. Vlastnění bytu v SVJ ale automaticky implikuje nejen práva ale i povinnosti, zejména na správě budovy jako úklid společných prostor, platba za odpad, za elektřinu, vodu a tak dále. Pouze drobná menšina majitelů (ať už zde bydlících či nikoli), může v případě dlouhodobého neplnění svých, z počátku drobných, povinností jako platba za svoz odpadu atd., vytvořit dluh, který je ale poskytovatelem služeb nazírán jako kolektivní pro celé SVJ. Následkem může být odpojení od teplé vody, systému svozu odpadu atd., které opět generují nové problémy pro obyvatele nejen postižených SVJ, ale celých čtvrtí či měst.

Častým fenoménem je, že pronajímatel žije daleko od pronajímaného bytu a i kontakt s ním je obtížný či sporadický, často pouze zprostředkovaný přes další prostředníky, občas umocněný i pobytem majitele bytu mimo ČR.

Určitá „kondice“ jednotlivých budov či celých oblastí je odvoditelná od struktury majitelů jednotlivých SVJ ve vztahu k procentuálnímu podílu bydlících majitelů a pronajímatelů.

Obecně je v případě Jirkova možné říci, že SVJ uvnitř sledovaných lokalit (Ervěnice, Krušnohorská ulice) vykazují vyšší množství pronajímatelů, než okolní oblasti.

Tabulka č. 5 ukazuje ve vybraných domech množství majitelů bytu s místem pobytu, hlášeným na adrese, kde vlastní bytovou jednotku. Jinými slovy osoby, které pravděpodobně žijí tam, kde vlastní byt. Zbytek jsou byty, které slouží k bydlení někomu jinému než majiteli (či jsou prázdné). Existuje pravděpodobnost, že reálné bydliště některých osob s bydlištěm v SVJ je již jiné a byt je opuštěný či pronajatý někomu jinému a pouze nedošlo k aktualizaci informací.

Tabulka č. 5: Přehled vybraných domů uvnitř monitorovaných lokalit

Ulice	Č.p.	Majitel na místě SVJ trvalou adresu má /nemá	Procentuální poměr majitelů s trvalou adresou v místě SVJ	Poznámka
Osvobození	1136, 1137	16 / 10	61,5	Ohrožené SVJ
Osvobození	1117, 1118	6 / 17	26,1	Ohrožené SVJ
Fr. Schmieda	1134, 1135	7 / 14	33,3	Dům bez vody
K. H. Máchy	1132, 1133	0 / 20	0,0	Ohrožené SVJ
Šimkova	1130, 1131	6 / 18	25,0	Ohrožené SVJ
K. H. Máchy	1127, 1128, 1129	19 / 17	52,8	Ohrožené SVJ
Krušnohorská	1655, 1656, 1657	41 / 20	67,2	
Krušnohorská	1652, 1653, 1654	40 / 29	58,0	

Mezi nejvýznamnější pronajímatelé, resp. firmy podnikající v pronájmu bytů v monitorovaných lokalitách (Ervěnice/ Krušnohorská) jsou firma BONPRO s.r.o., D A N K O & spol. s r.o., VLNA REALITY s.r.o. či Stav Invest s.r.o..

Dalším fenoménem jsou majitelé s trvalým pobytem mimo ČR, kdy zde jsou občané Izraele, Irska, Ruska a Slovenské republiky. Tento fenomén se často jevil z realizovaných rozhovorů jako významný problém, z analýzy majitelů nemovitostí však vyplynulo, že jde o jedince.

Skutečně významní majitelé podílů jsou 4, avšak pouze 1 z nich má trvalé bydliště na území města Jirkov. Konkrétní jména majitelů většího počtu bytů ve sledovaných lokalitách jsou autorům výzkumu známa, nicméně, v rámci tohoto výstupu nejsou uvedeny.

Nezaměstnanost

V říjnu 2017 bylo v Jirkově v evidenci uchazečů o zaměstnání celkem **1032 osob**. **Průměrný věk osob** v evidenci ÚP v Jirkově je **41 let**, **průměrná doba** setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání je **1041 dnů**.³¹

V posledních letech se ekonomická konjunktura v ČR odrazila i na klesající nezaměstnanosti jak Ústeckého kraje, tak Jirkova a Chomutova. I tak nezaměstnanost v Jirkově dosahuje procentuálně vyšších čísel, než je například průměr ČR, nebo i průměr Ústeckého kraje. Opět tu je souvislost s historickým kontextem vzestupu a pádu hornictví, které ilustruje citace významného zaměstnavatele: „*Za socialismu byl boom – tady nějaké ty šachty byly. Šachty, elektrárny platily... „Já jsem horník. Kdo je víc?“ Tam byly úplně největší výplaty. Tak ti lidé sem za těmi penězi přišli, zaměstnali se tady Ale ta demografická skladba těch lidí tady zůstává furt stejná a podle toho se to podle mne odvíjí.*“

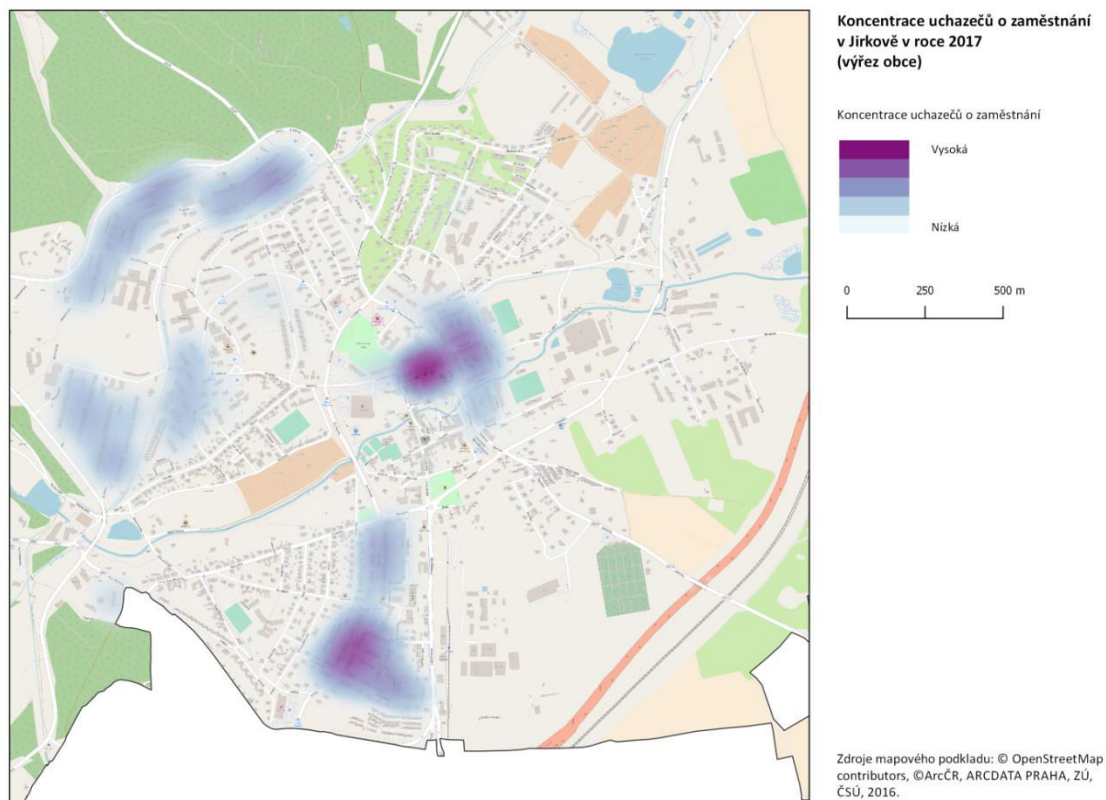
Tabulka č. 6: Procentuální vyjádření nezaměstnanosti vybraných celků

Oblast	2014	2015	2016	2017	2018
Jirkov	13,8	11,7	10,1	7	6,4
Chomutov	11,4	10	8,9	6,8	6,2
Ústecký kraj	10,7	8,9	7,8	5,4	4,6
Průměr ČR	7,5	6,2	5,2	3,8	2,3

Ze získaných dat o nezaměstnanosti na území města Jirkov vznikla tzv. **tepelná mapa**, která svou grafickou formu ilustruje koncentraci sledovaného jevu – nezaměstnanosti na území obce. Z mapy je zřejmé, že největší koncentrace nezaměstnaných se v Jirkově objevuje v Nových Ervěnicích (ulice Ervěnická, Osvobození, K. Čapka, a K. H. Máchy) a v ulici Krušnohorská, a k ní přiléhající ulice Pionýrů, K. Marxe a Generála Svobody (jmenované ulice jsou součástí sídliště Vinařická – oblast „nad přivaděčem“). Nezaměstnaní se soustřeďují i na adrese městského úřadu (jde o osoby s trvalým bydlištěm na adrese ohlašovny).

³¹ Data z ÚP, říjen 2017

Teplotní mapa zaměstnanosti v Jirkově, stav k říjnu 2017

Faktory ovlivňující motivaci k zaměstnávání v Jirkově

Mezi faktory, které mají vliv na zaměstnávání lidí v Jirkově, patří tzv. **neformální typ zaměstnávání**, neboli **fušky/práce načerno**, který má z rozličných důvodů (peníze tzv. na ruku, nepravidelný charakter) pro lidi vyšší benefity, než stálé formální zaměstnávání. Do získání a udržení si práce promlouvají dále i **“neviditelné náklady”**, mezi které patří dojíždění, hlídání dětí či nákup pracovních pomůcek. Dalším faktorem je situace po **vystoupení z hmotné nouze a MOP** pro některé cílové skupiny (nejčastěji jde o jedince – muže), které si v případě přechodu do pracovního procesu paradoxně finančně pohorší.

Jako pozitivní forma služby je v Jirkově hodnocena fungující forma veřejně prospěšných prací. Žádost o rozšíření této služby výzkumníci zaznamenali jak ze strany Policie, tak ze strany potencionálních uchazečů o práci. Téměř všichni významní zaměstnavatelé v Jirkově se potýkají i přes oficiálně relativně vysokou míru nezaměstnanosti v Jirkově s vážnými problémy přijímat nové zaměstnance, protože zájemci *“nejsou k dostání”*. Za okolní konkurenty při náboru práce byl označen jak Amazon, tak žatecká průmyslová zóna Triangle.

Zdraví

Jak je z tabulky dostupnosti zdravotní péče v Jirkově zřejmé, město trpí nedostatkem psychiatrické péče, ale i absencí protialkoholní záchytné stanice v Jirkově či jeho blízkém okolí. Nejbližší takovéto zařízení je až v Teplicích, v minulosti se nacházela záchytná stanice v přilehlém Chomutově, ta byla však zrušena.

Tabulka č. 7: Dostupnost zdravotní péče ³²

Typ zařízení	Počet
Praktický lékař pro dospělé	7
Praktický lékař pro děti a dorost	5
Stomatolog	6
Gynekolog	3
Lékař specialista	10
Zařízení lékařské péče (lékárna)	3
Detasované pracoviště střediska záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci	1
Ostatní samostatné zařízení	8

V rámci realizovaného výzkumu výzkumníci zaznamenali přítomnost štěnic (Březenec 255), tak potkanů (Nové Ervěnice). Neutěšená situace v zadlužených SVJ, a s ní spojené zhoršené bytové podmínky, má pochopitelně vliv také na zdraví lidí, nedostatek teplé vody může mít za následek častější nemoci u dětí, v důsledku tedy více absencí ve škole a zhoršování prospěchu.

³² <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=563099>, zobrazeno 9.8.2018

Sociální služby a rodina

Sociální služby

V Jirkově působí následující organizace poskytující sociální služby s vyšší mírou dosahu na sociálně vyloučené lokality, sociálně vyloučené jednotlivce nebo sociálním vyloučením ohrožené.

- Armáda spásy
- Městský ústav sociálních služeb
- Světlo z.s. (Kadaň)
- Oblastní charita Most

Dalšími zde nepopisovanými registrovanými sociálními službami jsou ve městě Pečovatelská služba, Odlehčovací služby, Domov pro osoby se zdravotním postižením, Domov pro seniory, Domov se zvláštním režimem. Tyto služby jsou organizovány pod Městským ústavem sociálních služeb. Poslední nepopisovanou registrovanou sociální službou je Osobní asistence organizována pod organizací Důstojný život – centrum pro zdravotně postižené, o.p.s. Informace o službách vycházejí především z výročních zpráv jednotlivých organizací.

Armáda spásy – Centrum sociálních služeb Jirkov

Centrum sociálních služeb Jirkov pod organizací Armáda spásy působí ve městě od ledna 2014. Organizace úzce spolupracuje s městy Jirkova a Chomutov. Organizace realizuje tyto sociální služby

- NZDM Fontána
- SAS Jonatán
- Azylový dům pro matky s dětmi
- Azylový dům pro muže a ženy
- Noclehárna

NZDM Fontána, Školní 1727, Jirkov

Sociální služba Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Fontána je určena pro děti a mládež ve věku od 6 do 16 let s omezenými příležitostmi, které nemají a potřebují prostor pro vlastní aktivity, přiměřený prostor pro plnění školních povinností, podporu v nepříznivé životní situaci. Služba je poskytována zdarma kromě fakultativních služeb. NZDM Fontána se nachází v bezprostřední blízkosti 4. základní školy v areálu bývalé mateřské školy, není bezbariérová. Uživatelé mohou využívat tančírnu se zrcadlovou stěnou, počítačovou učebnu, místnost pro přípravu do školy a kreativní činnosti. Při příznivém počasí využívají pracovníci centra společně s uživateli travnatý plac před centrem. Zázemí pracovníků tvoří kancelář, denní místnost a sociální zařízení. Nejčastěji s uživateli realizují zakázku: „*Pomoc s přípravou do školy*“ a předcházení rizikovému chování.

Tabulka č. 8: Přehled informací o organizaci

Kategorie	Počet
Počet uživatelů	46
Počet kontaktů	334
Vedoucí služby	0,2 HPP
Sociální pracovník	1,0 HPP
Pracovníci v sociálních službách	0,85 HPP
Pedagog volného času	DPP
Speciální pedagog	DPP
Předpokládaný rozpočet na rok 2018	1 191 900,- Kč

SAS Jonatán, Školní 1727, Jirkov

Cílovou skupinou služby jsou rodiny s dětmi do 18 let, které bydlí v Jirkově. Zaměřují se na rodiny, kde je ohrožen správný vývoj dítěte z důvodu nepříznivé sociální situace (tj. nevhodné podmínky pro bydlení, ztráta zaměstnání a nezaměstnanost, nedostatek finančních prostředků, dluhy, problémy s hospodařením a vedením domácnosti, problémy v komunikaci s úřady), dále na rodiny, jejichž děti mají problémy s docházkou a prospěchem ve škole, a na rodiny či osoby, které usilují o svěření dítěte do péče/návratu dítěte z ústavní výchovy. Služba je poskytována terénní i ambulantní formou a je bezplatná. Sociální aktivizační služba Jonatán je umístěna v přízemních prostorech objektu v Jirkově, ulice Školní 1727 a částečně i v prostorách azylového domu pro matky s dětmi v Jirkově na Studentské ulici. Služba je realizována převážně v terénu, v přirozeném prostředí uživatele. V případě ambulantní části je k dispozici kancelář pracovníků. Pokud přijde do ambulantní části rodina i s dětmi, mohou využít tančírnu, kde jsou pro ně připraveny hračky a hry. Nejčastěji v rodinách realizují zakázku: „*Pomoc s přípravou do školy*,“ což byla i zakázka zadaná městem Jirkov pro sociálně aktivizační službu. Druhou nejčastější zakázkou bývá řešení finanční situace rodiny (finanční zabezpečení, řešení dluhů, finanční gramotnost).

Tabulka č. 9: Přehled informací o organizaci

Kategorie	Počet
Počet uživatelů	211
Počet kontaktů	334
Vedoucí služby	0,7 HPP
Sociální pracovník	2,3 HPP
Pracovníci v sociálních službách	1,0 HPP
Předpokládaný rozpočet na rok 2018	1 483 700,- Kč

Azylový dům pro matky s dětmi, Studentská 1242, Jirkov

Sociální služba je určena pro matky nebo ženy, které mají dítě vlastní nebo svěřené do péče, které jsou fyzicky soběstačné a převážně pobývají na území města Jirkova a jeho okolí. Služba je poskytována obvykle na jeden rok. Věková hranice ženy je stanovena od 18 let věku a dítěte zpravidla do 18 let nebo starší jedná-li se o nezaopatřené dítě, které se soustavně připravuje na budoucí povolání. Služba není bezbariérová. Uživatelé se spolupodílí na hrazení ubytovacího poplatku. Nejčastější zakázkou maminek byla pomoc s bydlením (hledání bydlení a dovednosti s bydlením spojené) a řešení finanční situace (žádosti o sociální dávky a zvyšování finanční gramotnosti).

Tabulka č. 10: Přehled informací o organizaci

Kategorie	Počet
Počet lůžek	27
Vedoucí služby	0,1 HPP
Sociální pracovník	0,7 HPP
Pracovníci v sociálních službách	2,0 HPP
Předpokládaný rozpočet na rok 2018	1 619 500,- Kč
Obloženost	84,5 %
Počet uživatelů	80 (30 matek, 50 dětí)
- Z toho trvalý pobyt na území města Jirkova	46

Azylový dům pro muže a ženy, Boženy Němcové 1059, 431 11 Jirkov

Cílovou skupinou služby jsou muži a ženy bez přístřeší, starší 18 let, kteří se chtějí aktivně podílet na řešení své sociální situace a jsou soběstační pro pobyt v azylovém domě. Služba je poskytována nepřetržitě a po celou dobu jsou uživatelům k dispozici zaměstnanci na směně. Uživatelé služby jsou ubytováni ve 2-3 lůžkových pokojích, k dispozici je i jeden 1lůžkový. Muži a ženy jsou ubytováni odděleně. Ubytovaní je zpravidla na dobu nepřevyšující jeden rok, přičemž délka je individuální. Uživatelé se spolupodílí na hrazení ubytovacího poplatku. Služba je realizována od ledna 2018.

Tabulka č. 11: Přehled informací o organizaci

Kategorie	Počet
Počet lůžek	28
Vedoucí služby	0,75 HPP
Sociální pracovník	0,75 HPP
Pracovníci v sociálních službách	3,5 HPP
Předpokládaný rozpočet na rok 2018	3 429 289 Kč

Noclehárna

Noclehárna je určena pro muže a ženy bez přístřeší, kteří jsou starší 18ti let, fyzicky soběstační a mají zájem o přenocování a hygienické zázemí. Noclehárna je poskytována denně od 20:00 hodin do 8:00 hodin. Příjem na noclehárnu začíná ve 20:00 hodin a končí ve 21:00 hodin. Služba je realizována od ledna 2018.

Tabulka č. 12: Přehled informací o organizaci

Kategorie	Počet
Počet lůžek (počet pokojů, muži/ženy)	10 (2 pokoje, 6/4)
Vedoucí služby	0,25 HPP
Sociální pracovník	0,25 HPP
Pracovníci v sociálních službách	2,5 HPP
Předpokládaný rozpočet na rok 2018	1 398 000,- Kč

Městský ústav sociální služeb Jirkov, příspěvková organizace

Městský ústav provozuje služby sociální péče, pobytové sociální služby, nestátní zdravotnické zařízení, terénní sociální služby a služby sociální prevence. Mezi registrovanými sociálními službami jsou Odborné sociální poradenství, Domov pro seniory, Domov pro osoby se zdravotním postižením, Domov se zvláštním režimem, Odlehčovací služba a Pečovatelská služba. Městský ústav sociálních služeb provozoval do konce roku 2017 noclehárnu. Tato byla od 1. 1. 2018 předána neziskové organizaci Armáda spásy, která noclehárnu zařadila mezi své sociální služby pod Centrum sociálních služeb v Jirkově.

Odborné sociální poradenství, U Dubu 1562, Jirkov

Odborné sociální poradenství je poskytováno ambulantní i terénní formou, přičemž terénní forma je poskytována na území Jirkova a v přilehlých obcích. Cílovou skupinou jsou osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Do cílové skupiny dále spadají osoby komerčně zneužívané, zdravotně postižené ve věku od 19 do 64 let a senioři ve věku od 65 let. Služba je poskytována zdarma. Největší zájem je o pomoc při řešení dluhů a exekucí. Odborné dluhové poradenství služba poskytuje jako jediná ve městě. Zvýšený zájem byl za rok 2017 zaznamenán i v oblasti porozvodové a porozchodové péče o děti, při řešení nebo vymáhání výživného, rozvodu a pěstounské péče. Dále byl zájem o oblast poskytování bezplatného právního poradenství v oblasti rodinného, pracovního, občanského a dluhového práva. Poskytování psychologické pomoci bylo zejména při potížích po rozchodu nebo rozvodu, při partnerských problémech, při výchovných problémech s dětmi, předluženosti, ztráty blízké osoby, po propuštění z výkonu trestu.

Tabulka č. 13: Přehled informací o organizaci

Kategorie	Počet
Počet uživatelů	323
Vedoucí služby	1,0 HPP
Terénní sociální pracovník	1,0HPP
Právní a specializované poradenství	2 x DPP
Předpokládaný rozpočet na rok 2018	715 200,- Kč

Světlo Kadaň, z.s.

Organizace pod názvem Občanské sdružení Světlo Kadaň byla založena v prosinci roku 1997. Organizace nejdříve provozovala K-centrum a později rozšířila svoje aktivity i na děti a mládež. V současné době poskytuje organizace celkem 15 registrovaných sociálních služeb v jižní části Ústeckého kraje a v kraji Karlovarském. Narůstající agendou došlo k reorganizaci a vznikly dvě sekce - Sekce adiktologických služeb a Sekce služeb pro děti, mládež a rodiny. Od 1. 1. 2016 došlo ke změně právní formy organizace a stala se zapsaným spolkem - Světlo Kadaň z.s.

Terénní programy, Ervěnická 1147, Jirkov

Terénní program Jirkov je poskytován od září roku 2013 v Jirkově a Chomutově. Služby jsou určeny lidem v jejich přirozeném prostředí, především obyvatelům Jirkova a Chomutova, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, jsou ohroženi sociálním vyloučením nebo jej již prožívají. Služba je poskytována bezplatně a dobrovolně, a anonymně. Cílem služby je umožnit lidem v nepříznivé sociální situaci využívat místní instituce, které poskytují služby veřejnosti i přirozené vztahové sítě, zůstat součástí přirozeného místního společenství, žít běžným způsobem. Služba primárně působí v lokalitě Ervěnice, ale má uživatele i v rámci celého města Jirkov a v Chomutově. Nejvíce jsou využívány služby – sociálněprávní poradenství, součinnost při spolupráci s místními správci bytů při hledání bydlení klientům, zajištění odborné péče u klientů v případě zajištění splátkových kalendářů, poskytnutí poradenství v oblasti hospodaření s finančními prostředky a edukace klientů v dané oblasti a zprostředkování dalších služeb.

Tabulka č. 14: Přehled informací o organizaci

Kategorie	Počet
Počet uživatelů (žen/mužů)	62 (16/46) - za rok 2017
Počet kontaktů	1300
Vedoucí služby	0,05 HPP
Sociální pracovník	0,1 HPP
Pracovníci v sociálních službách	2,95 HPP
Předpokládaný rozpočet na rok 2018	1 548 010,- Kč

Charita Most

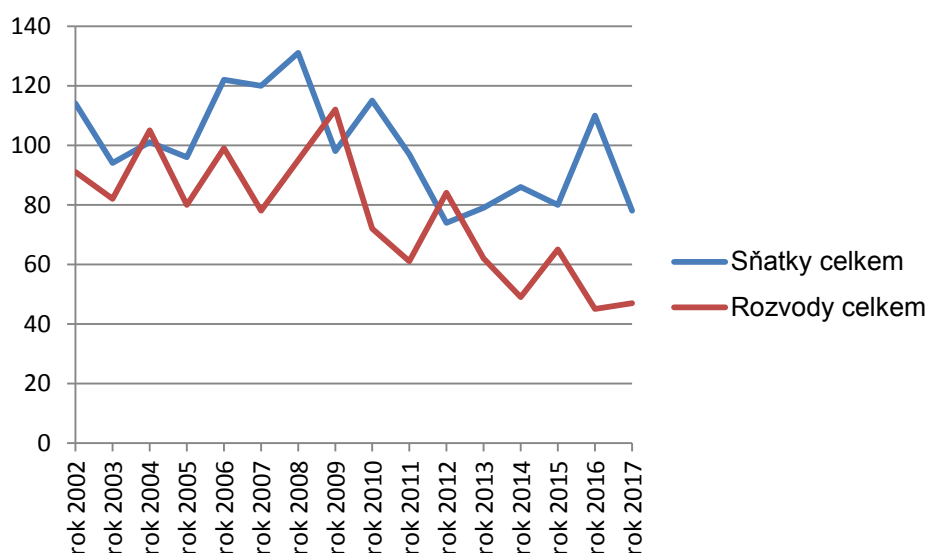
Oblastní charita Most má registrované sociální služby pro region Chomutov a žádnou pro region Jirkov, nicméně okrajově zasahuje i ve městě Jirkov. Její činnost byla zaznamenána zejména v lokalitě Březeneč 255. Sociální služby okrajově operující na území města Jirkov jsou NZDM, SAS a Terénní programy.

Oblastní charita Most má v Jirkově od 1. 1. 2018 registrovanou Sociálně aktivizační službu pro rodiny s okamžitou individuální kapacitou 2. S rodinami terénní i ambulantní formou pracuje 1 sociální pracovník a 1 pracovník v sociálních službách. Dlouhodobě zde působí 1 terénní sociální pracovník (služba terénní programy je registrována v Litvínově, s místem poskytování Jirkov)

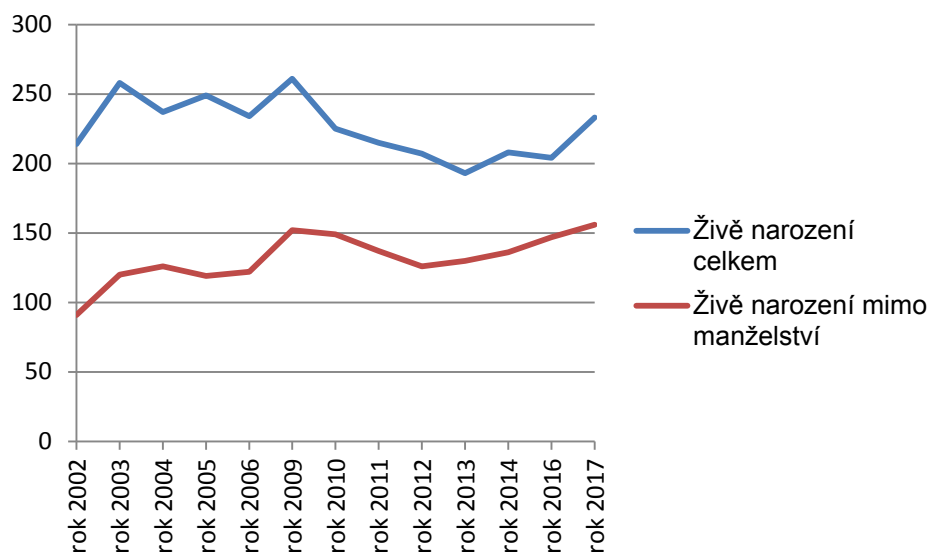
Rodina

Počet sňatků po mírném nárůstu mezi lety 2006 až 2008 má spíše klesající tendenci. Od roku 2011 se počet sňatků pohybuje kolem čísla 80 sňatků na rok s výjimkou roku 2016, kdy počet vzrostl na 110. Rozvody mají od roku 2009 klesající tendenci. Před rokem 2009 se počet rozvodů pohyboval mezi 80 až 110 na rok.

Graf č. 2: Vývoj počtu sňatků a rozvodů

Počet narozených dětí se v letech 2003 až 2007 držel kolem hranice 250 dětí za rok. Od roku 2008 počet narozených dětí vytrvale klesal až do roku 2013. Od následujícího roku 2014 dochází k nárůstu, který dosud trvá. Podíl počtu narozených dětí mimo manželství má stoupající tendenci, krom let 2008 až 2013, kdy došlo k poklesu, což ale souvisí s obecným poklesem počtu narozených dětí.

Graf č. 3: Počet dětí narozených mimo manželství³³

Počty řešených rodin v daných lokalitách ze strany OSPOD je podle lokalit 72 rodin v lokalitě „Ervěnice“ - z toho 16 rodin řešeno kurátorem pro děti a mládež a 9 rodin řešeno specializovaným pracovníkem na agendu CAN a DONA (týrané zneužívané a zanedbávané děti a domácí násilí). 51 rodin bylo řešeno v lokalitě „Krušnohorská“ z toho 13 rodin řešeno kurátorem pro děti a mládež a 16 rodin řešeno specializovaným pracovníkem na agendu CAN a DONA. Dále 21 rodin v ulicích Studentská (12 rodin), Hornická (2 rodiny), Na Borku (5 rodin), Mládežnická (2 rodiny) - z toho 9 rodin řešeno kurátorem pro děti a mládež 9 rodin řešeno specializovaným pracovníkem na agendu CAN a DONA. Jako nejčastěji řešená agenda kurátora pro děti a mládež byla zmiňována trestná činnost a užívání drog (aktuálně zjištěno a šetřeno užívání marihuany u 15 nezletilých dětí).

Z místních organizací se rodinám v Jirkově věnují Centrum pro rodinu (Archa 777) provozující miniškolku, mateřské centrum, dětský klub a mikrojesle, které má ale takřka nulový dosah do zmiňovaných sociálně vyloučených lokalit. Dalšími službami s vyšší mírou dosahu na rodiny s dětmi v sociálně vyloučených lokalitách jsou Terénní programy (Světlo Kadaň), Poradna (MěÚSS) provozující terénní sociální program a pod Armádou spásy NZDM Fontána, SAS Jonatán a Azylový dům pro matky s dětmi. (více viz kapitola sociální služby)

Tabulka č. 15: Statistická data – OSPOD - Jirkov

	Počet sledovaných rodin	nařízené soudem	z toho v SVL	nařízené OSPOD	z toho v SVL
2013	90	3	1	2	0
2014	149	1	1	9	9
2015	190	2	2	3	1
2016	136	2	0	3	1
2017	146	0	0	5	5

³³ Zdroj: ČSÚ, 2018

K částečnému poklesu sledovaných rodin v obci Jirkov v roce 2016 a 2017 zástupci OSPOD uvádí, že tyto rodiny často migrují z Jirkova do Chomutova a naopak. Leckdy se stěhují z bytů i po několika týdnech. Migrace probíhá zejména ve vztahu k chomutovským lokalitám Písečná, Zahradní, Březeneč 255.

Sledované problémy, které OSPOD řeší ve sledovaných rodinách v daných lokalitách ve městě Jirkov je nedostatečná péče o děti – zajištění základních potřeb při péči o děti (potraviny, absence preventivních prohlídek dětí u pediatrů), zadlužení rodiny Záškoláctví Podezření na týrání, zneužívání a zanedbávání a problematika domácího násilí

Trestná činnost nezletilých a mladistvých, Výchovné problémy dětí doma, venku a ve škole, Zneužívání návykových látek nezletilými i rodiči (u nezletilých nárůst užívání marihuany). Nejčastějšími problematickými jevy u dětí jsou záškoláctví, trestná činnost, konzumace alkoholu a obecně užívání drog a úteky.

Dle informací pracovníků OSPOD „*jsou některé jevy u dětí rodiči podporovány nebo případně tolerovány. Dětem nevěnují dostatek svého volného času. S tím jsou spojené i volnočasové aktivity dětí.*“ Je možné říci, že některé tyto aktivity jsou pro sociálně slabé rodiny příliš drahé, a proto nedostupné. Na druhou stranu je nutné podotknout, že některé základní školy nabízejí kroužky, které jsou realizovány na půdě školy a je za ně minimální poplatek (max. 50,- Kč za ½ roku). Ani ty však nejsou zcela využity a naplněny, a ne všechny školy je nabízejí. V celkové míře však není zájmových aktivit takové množství, aby uspokojily potřeby všech dětí. To však není problém jen Jirkova, ale i Chomutova. Většina dětí není ani rodiči k mimoškolním aktivitám vedena, proto řada dětí tráví svůj volný čas v různých partách, bez jakékoliv smysluplné činnosti a není dostatek dospělých osob, které by je správnou cestou motivovali ke změně. Důsledkem toho je poměrně velká trestná činnost nezletilých dětí a mladistvých.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí sídlí v každé obci s rozšířenou působností, Jirkov tak spadá do agendy orgánu v Chomutově. Jeho úkolem je péče o rodinu a děti, náhradní rodinná péče, pomoc při výkonu pěstounské péče, uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče a jejich sledování, péče o týrané, zneužívané a zanedbávané děti a pomoc klientům ohroženým domácím násilím a kuratela pro děti a mládež

Tabulka č. 16: Počty rodin řešených OPSODem.

Lokalita	Ulice	Počet řešených rodin
Nové Ervěnice	Ervěnická (vchody 1040-1041)	10
	Osvobození (celá ulice)	12
	Šimkova (celá ulice)	4
	Fr. Schmieda (celá ulice)	6
	Tylova (celá ulice)	7
	K. Čapka (celá ulice)	14
	K.H.Máchy (vchody 1132-1233)	8
	Chomutovská	1
Celkem: 72 rodin, z toho 16 rodin řešeno kurátorem pro děti a mládež a 9 rodin řešeno specializovaným odborníkem na agendu CAN a DONA ³⁴		
Krušnohorská	Krušnohorská	35
	Pionýrů	7
	G. Svobody	6
	K. Marxe	3
Celkem: 51 rodin, z toho 13 rodin řešeno kurátorem pro děti a mládež a 16 rodin řešeno specializovaným pracovníkem na agendu CAN a DONA		
Studentská	Studentská	12
	Hornická	2
	Na Borku	5
	Mládežnická	2
Celkem: 21 rodin, z toho 9 rodin řešeno kurátorem pro děti a mládež. 9 rodin řešeno specializovaným pracovníkem na agendu CAN A DONA		
U stadionu	U stadionu	2
	5. května	2
	Alešova	3
	U Sauny	2

³⁴ Týrané, zneužívané a zanedbávané děti a domácí násilí

Doporučení vzešlá z výzkumu

- Navýšit vzájemnou koordinaci aktivit v oblasti sociálního začleňování se sousedním Chomutovem
- Navýšit povědomí o možnosti oddlužení fyzických osob a celkové posílení systematické práce se zadluženými (např. dluhová poradna, zavedení nástroje dluhového koordinátora)
- Podpořit systematický rozvoj volnočasových aktivit mládeže v Nových Ervenicích
- Využití materiál Agentury pro sociální začleňování nazvaný „*Jak řešit (spekulativní) dluhy vlastníka bytové jednotky?*“ v případě problematických SVJ Nových Ervenicích
- Navýšit informovanost o možnosti podpory při vyplňování žádosti o prostupné bydlení ze strany sociálních pracovníků/posílit kapacity sociálních pracovníků ve městě
- Navýšit dostupnost psychiatrické/psychologické péče ve městě

Zdroje a literatura

Gender, Race, Age and Fear in the City, Koskela a Pain. 2000

Mapa sociálně vyloučených lokalit v ČR, 2015 (<https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index.html>)

Příhláška města do KPSVL

SLBD 2011, ČSÚ

Typologie lokalit ASZ, 2017

www.mapaexekuci.cz

www.mapakriminality.cz

<https://bit.ly/2vGzRw3>

<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=563099>

<https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>